

Service public de Wallonie

Algemene Directie Landbouw, Natuurlijke
Hulpbronnen en Milieu
Departement Landbouw en Waterlopen
Directie van Niet Bevaarbare Waterlopen

ORGANISATIE van de MUSKUSRATTENBESTRIJDING in het WAALSE GEWEST

Waarom bestrijden?

De **muskusrat** (*Ondatra zibethicus* L.) werd in Europa rond 1905 uit Noord-Amerika ingevoerd, voornamelijk omwille van zijn bont. Bij gebrek aan natuurlijke vijanden kende de soort een enorme verspreiding. De muskusrat graaft een uitgebreid gangenstelsel in de oevers van waterlopen en vijvers, met dijkbreuken en afbrokkelende oevers als gevolg. De waterlopen waar muskusratten leven moeten daardoor vaker worden uitgebaggerd. De muskusrat voedt zich met alle soorten water- en oeverplanten, waardoor de biodiversiteit van de toch al verarmde natte gebieden nog meer in het gedrang komt.

De muskusrat, die alleen in en om waterlopen voorkomt, valt op door zijn grootte (hij is 30-36 cm lang en weegt 1 à 1,2 kg) en door zijn zijdelings afgeplatte staart. Hij graaft gangen in de oevers en dringt nooit in woningen binnen.

De bestrijding

Wettelijke basis

De verantwoordelijke (eigenaar, huurder, bewoner, openbare of privépersoon) is verplicht de muskusrat te bestrijden zodra hij vaststelt dat zich muskusratten op zijn domein bevinden of zodra een ambtenaar hem hiervan in kennis heeft gesteld. Hij dient tevens zijn medewerking te verlenen wanneer een campagne ter bestrijding van muskusratten door een openbaar bestuur wordt georganiseerd. Hij zal hierbij van de aanwijzingen van de dienst volgen (Koninklijk besluit van 19/11/1987 betreffende de bestrijding van voor planten en voor plantaardige producten schadelijke organismen).

Strategie

De muskusrattenbestrijding wordt in het hele Waalse Gewest toevertrouwd aan de Dienst voor muskusrattenbestrijding. Deze dienst hangt af van de Directie Niet Bevaarbare Waterlopen van de Overheidsdienst Wallonië (Operationele Algemene Directie voor de Landbouw, de Natuurlijke Hulpbronnen en het Milieu – Departement Landbouw en Waterlopen). Het grondgebied van het Waalse Gewest werd te dien einde in 21 sectoren opgedeeld (grenzen van de stroomgebieden), die elk samenvallen met een muskusrattenhabitat van ongeveer 400 km².

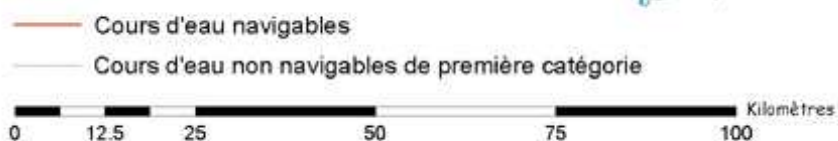
Voor elke sector werd een professionele rattenvanger aangewezen.

Dank zij het CARTORA-project kon een extra rattenvanger worden aangeworven voor de noordelijke gebieden van de sectoren C en D op de kaart hieronder (Spreiding van de vangstgebieden), die grenzen aan Oost-Vlaanderen.

Répartition des secteurs de piégeage

Service public de Wallonie

De Dienst grijpt systematisch in, of op verzoek van privé-instellingen, openbare besturen e.d. die hun verzoek in het algemeen richten aan de centrale dienst die verantwoordelijk is voor de coördinatie van de bestrijding, de opvolging van de aanvragen en die erop toeziet dat de opdracht tot een goed einde gebracht wordt. Deze dienst is voor iedereen gratis.

Mechanische hulpmiddelen

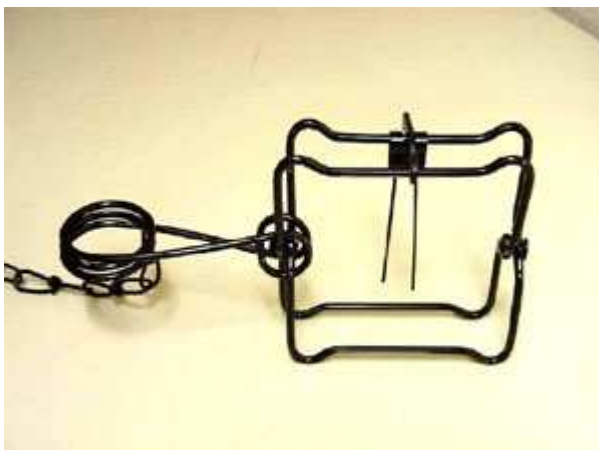
In het Waalse Gewest worden diverse types klemmen gebruikt bij de muskusratbestrijding. Overeenkomstig de EU-verordening 3254/91 die het gebruik van pootklemmen verbiedt, werden alle pootklemmen van de dienst muskusrattenbestrijding uitgerust met een mechanisme om te verhinderen dat de ledematen van het dier in de klem vast zouden komen te zitten. Om te vermijden dat andere dieren zouden worden gevangen (meer bepaald waterhoentjes: *Gallinula chloropus* L.) is het verboden om klemmen in doorgangsplaatsen, zowel op het land als in het water, uit te zetten.

Soorten

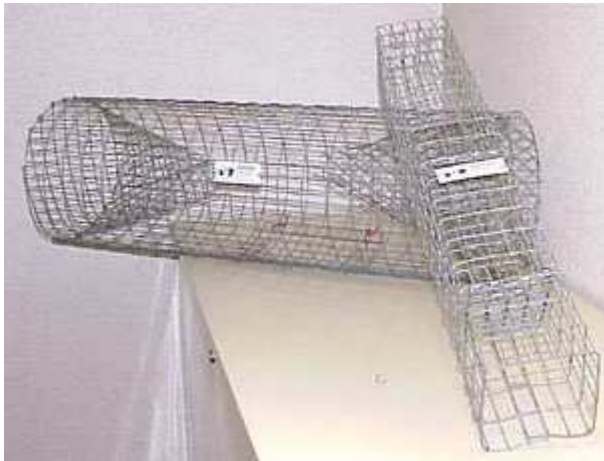
- Lokaasklemmen (“livre de messe”, *Köderfalle*) worden per 4 of 6 geplaatst op vlotters die met een rooster en een metalen plaat zijn afgeschermd (specificiteit van 99%).

- Onderwatervallen (X-vormig: *Conibear* of draadval (*Haargreiffe*)) (specificiteit van 95%).

- Kegelvormige of vierkante fuiken (specificiteit van 90%)

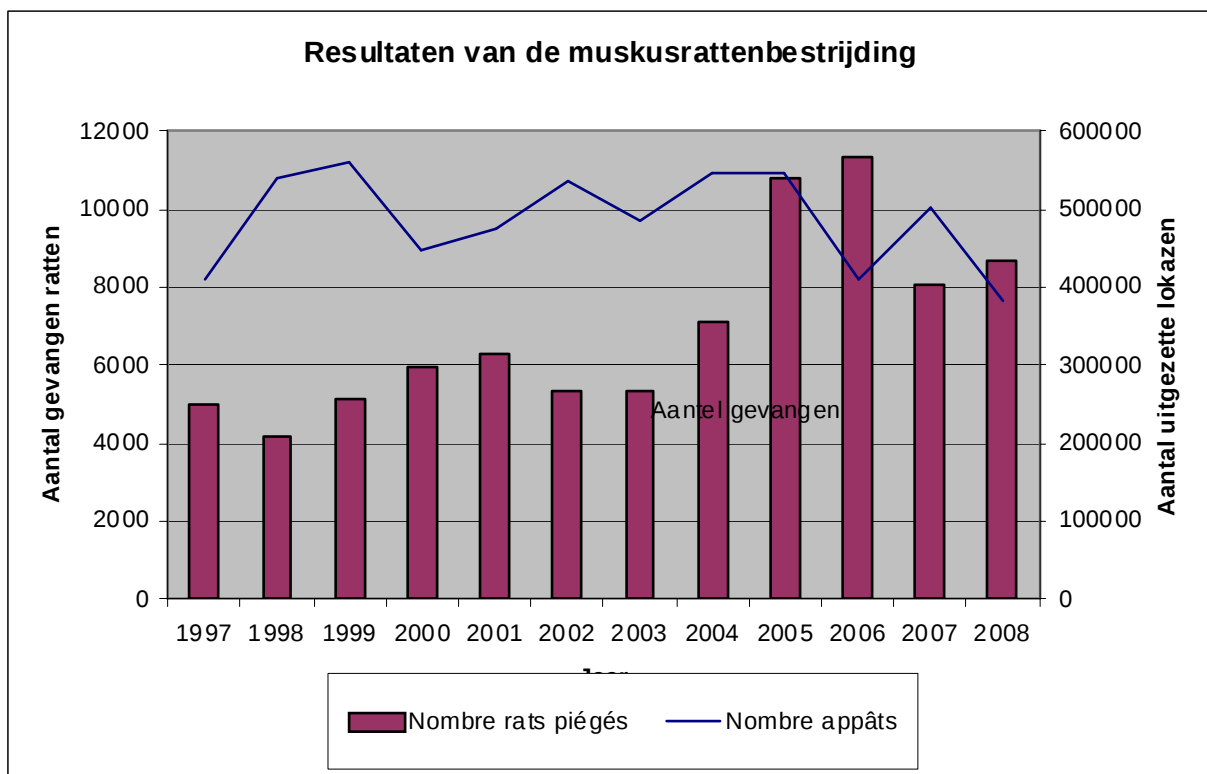
Chemische hulpmiddelen

Omdat er te weinig rattenvangers zijn in het Waalse Gewest volstaan mechanische middelen niet om de muskusrattenbestrijding tot een goed einde te brengen. Integendeel, de besmettingsgraad wordt zelfs groter. De diensten van het Waalse Gewest maken dus ook nog gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen.

De techniek, die de dienst samen met het Waalse Centrum voor Landbouwonderzoek op punt heeft gesteld, bestaat erin dat er een stukje wortel met 1 ml antistollingsmiddel als aas wordt uitgezet. Na een onderzoek naar de specificiteit van wortels voor de muskusrat in zijn natuurlijke habitat werden de nodige aanbevelingen geformuleerd om andere soorten te beschermen. Uit onderzoek naar het risico van secundaire intoxicatie is gebleken dat deze techniek weinig risico's inhoudt.

De leefgebieden van de muskusrat moeten minstens tweemaal per jaar met vergiftigd lokaas behandeld worden. Daarnaast moeten zoveel mogelijk dieren met mechanische middelen gevangen worden tijdens de twee « migraties » (familiale reorganisatie) in het voorjaar en in september.

De cijfers:

Jaar	Aantal rattenvangers in dienst	Aantal uitgezette lokazen	Aantal gevangen ratten
1997	17	408 651	4 971
1998	16	541 124	4 199
1999	15	561 997	5 117
2000	15	447 672	5 958
2001	16	475 453	6 271
2002	16	537 268	5 314
2003	17	484 890	5 361
2004	22	548 255	7 086
2005	22	548 255	10 813
2006	22	411 794	11 346
2007	22	501 949	8 068
2008	21	383 708	8 707

Adresgegevens van de dienst:

Service public de Wallonie

Direction générale opérationnelle de l'Agriculture, des Ressources naturelles et de l'Environnement (D GARNE)

Département de la Ruralité et des Cours d'Eau (DRCE)

Direction des Cours d'Eau non Navigables (DCENN)

Service de piégeage des rats musqués

Avenue Prince de Liège, 15

5100 JAMBES

Tél / fax : 081.336.335

Courriel : rat@spw.wallonie.be